

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 284/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej A₃ advokátskou kanceláriou, s. r. o., Partizánska 25, Trenčín, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Katarína Hunčíková, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 154/2011 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaniach vedených pod sp. zn. 17 Co 113/2015 a pod sp. zn. 17 Co 119/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 154/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 17 Co 113/2015 a pod sp. zn. 17 Co 119/2015 (ďalej aj „napadnuté konania“).

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza, že *«je zároveň odporkyňou v občianskoprávnom konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 9C/154/2011 o vrátenie daru, vo veci navrhovateľa v 1. rade [REDAKOVANÉ] a v rade 2. [REDAKOVANÉ], ktorá bola podaná na Okresný súd Prievidza 29. 9. 2011.*

Návrh na začatie konania bol sťažovateľke doručený až 24. 01. 2012, sťažovateľka sa k nemu písomne vyjadrila podaním doručeným prvostupňovému súdu dňa 27. 01. 2012, v ktorom navrhovala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, pretože dôvody na vydanie ani na vrátenie daru neexistujú, čo bolo konštatované i Okresným súdom Prievidza v konaní vedenom pod sp zn. 17C/66/2010 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k tým istým nehnuteľnostiam ako u vrátenia daru.

Rovnako tak sťažovateľka poukazovala na zamietnutie žaloby z dôvodu jej neurčitosti, nakoľko nie je zrejmé, čo žalobcovia žiadali vydať ako i absencia toho, v čom konkrétne malo spočívať hrubé porušenie dobrých mravov sťažovateľky, na základe ktorého má dar vrátiť.

Vo veci boli do dnešného dňa nariadených celkovo 6 pojednávanií, z ktorých sa uskutočnilo 5 pojednávanií. Konali sa neefektívne, lebo na skončenie tejto veci by podľa názoru sťažovateľky stačilo jedno pojednávanie, na ktorom malo byť vydané rozhodnutie vo veci samej.

Prvé pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 22. 05. 2012. Sťažovateľka dňa 04. 05. 2012 písomne ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti, vyjadrila sa k veci a ubezpečila súd, že na svojich právach nebude neúčast'ou na pojednávaní dotknutá, nakoľko jej právny zástupca sa pojednávania zúčastní. V podaní vzniesla námietku premlčania práva dovolať sa vrátenia daru u oboch žalobcov, nakoľko žaloba bola podaná oneskorene. Na pojednávaní dňa 22. 05. 2012 súd uznesením pojednávanie odročil na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania ako i vypočutia

sťažovateľky, ktorá sa však tohto práva výslovne vzdala. Dňa 25. 05. 2012 sťažovateľka predložila konajúcemu súdu písomné stanovisko k zápisnici z pojednávania ako i žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania za účelom rozhodnutia vo veci samej. Sťažovateľka sa ďalej vzdala práva na verejné prejednávanie veci a oznámila súdu, že sa ďalšieho pojednávania nezúčastní.

Ďalšie pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 11. 09. 2012, a zúčastnili sa ho navrhovatelia i právna zástupkyňa sťažovateľky. Obe strany trvali na svojich návrhoch a tvrdeniach, pričom žiadna strana nenavrhola doplnenie dokazovania a nežiadala vypočúvať žiadnych svedkov. Súd napriek tomu znova odročil pojednávanie na 20. 09. 2012, za účelom výsluchu [REDAKOVANÉ] a neoveril si vopred, aké informácie svedok má a či sú pre výsledok sporu podstatné.

Dňa 12. 09. 2012 sa sťažovateľka písomne vyjadrila k pojednávaniu z 11. 09. 2012, pričom žiadala, aby súd vyhodnotil výpoveď svedka ako zaujatú, neposkytujúcu žiadne relevantné dôkazy k skutkovému ani k právnemu stavu prejednáwanej veci. Postup súdu hodnotí ako nevhodný, pretože doposiaľ vo veci samej nerozhodol. Podľa sťažovateľky ide od začiatku sporu o zmätočnú žalobu s poukazom na sťažovateľkou dôvodne vznesenú námietku premlčania a skutočnosť, že navrhovatelia neuviedli žiaden relevantný právny dôvod, ktorý by predstavoval hrubé porušenie dobrých mravov sťažovateľkou.

Napriek týmto skutočnostiam súd vo veci meritórne nerozhodol ani na treťom pojednávaní dňa 20. 09. 2012, ktoré odročil za účelom „vyčkania“ do rozhodnutia súdu vo veci 17C/66/2010 o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k tým istým nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom daru bez prerušenia konania.

Z toho dôvodu sa sťažovateľka obrátila so sťažnosťou na prietahy v konaní na predsedu Okresného súdu v Prievidzi [REDAKOVANÉ] (28. 09. 2012), na ktorú predseda súdu reagoval dňa 04. 10. 2012 pod Spr/1367/2012 upovedomením o vybavení sťažnosti, pričom ubezpečil sťažovateľku, že konajúci sudca procesný nedostatok, vyčkať na skončenie iného konania podstupom podľa § 109 O s p. bezodkladne odstráni. Z toho dôvodu súd dňa 02. 10. 2012. č. k. 9C/154/2011-89 vydal uznesenie o prerušení konania do právoplatného rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu v Prievidzi vo veci vedenej pod sp. zn. 17C/66/2010 (5Co/145/2011). Sťažovateľka sa proti uzneseniu o prerušení konania v zákonnej lehote odvolala. Podľa

názoru sťažovateľky totiž na prerušenie konania nebol daný žiadny zákonný dôvod, aký predpokladá ust. § 109 ods.2 O. s. p., pretože v konaní 17C/66/2010 sa neriešila žiadna otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu vo veci o vrátenie daru a poznamenáva, že v konaní 17C/66/2010 (5Co/145/2011) nemohol súd rozhodnúť vo veci vyporiadania podielového spoluvlastníctva, keď ďalšie osoby spochybňujú okruh podielových spoluvlastníkov. Krajský súd v Trenčíne rozhodnutie o prerušení konania zrušil.

Dňa 20. 6. 2013 Okresný súd Prievidza vyniesol rozsudok č. k. 9C/154/2011-147, ktorým sťažovateľku - odporkyňu zaviazal vydať spoluvlastnícky podiel 1/2 na nehnuteľnostiach zapísaných v [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 17Co/396/2013-195 zo dňa 26. 4. 2014 na odvolanie sťažovateľky napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Okresný súd Prievidza žalobu rozsudkom č. k. 9C/154/2011-216 zo dňa 4. 9. 2014 zamietol, proti rozsudku sa odvolala odporkyňa (vo výroku o trovách), ako i navrhovatelia 1/ a 2/ (v merite veci). Sťažovateľka podala zároveň s odvolaním aj návrh na opravu výroku a odôvodnenia rozsudku v časti trov konania, nakoľko písomne vyhotovený rozsudok nebol obsahovo totožný pokiaľ ide o výrok o trovách s rozsudkom vyhláseným na pojednávaní. Od podaného odvolania sťažovateľky dňa 22. 10. 2014 je vec 9C 154/2011 bez úkonu.».

3. Sťažovateľka okrem rozsiahlej argumentácie, v čom podľa jej názoru pochybili okresný súd a krajský súd v napadnutých konaniach, v sťažnosti ďalej uviedla:

„Sťažovateľka poukazuje na neprimeranú dĺžku konania na oboch stupňoch súdov, okresného aj krajského z dôvodu nemožnosti dovolať sa nápravy a právoplatného ukončenia sporu 9C/154/2011. Uvádza, že pokiaľ by Okresný súd Prievidza postupoval v konaní pod sp. zn. 9C 154/2011 zákonným spôsobom od začiatku, spor by sa skončil už v štádiu vyrúbenia súdneho poplatku za návrh. Podľa § 100 ods.1 O. s. p. len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá...

K ďalšiemu závažnému pochybeniu došlo zo strany Okresného súdu Prievidza stupňa pri príprave pojednávania. Podľa § 114 ods.1 O. s. p. ak súd neodmietol návrh z procesných dôvodov alebo nerozhodol o zastavení konania podľa tohto zákona alebo

osobitného predpisu, pojednávanie mal pripraviť tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

Súd od začiatku konal nesústredene, zrejme z toho dôvodu, že neštudoval spis. Pred začatím pojednávania nemal totiž vôbec ujasnené, čo je predmetom sporu; či ide o žalobu podľa § 126 ods.1 Občianskeho zákonníka (vydanie veci) alebo o žalobu podľa § 630 Občianskeho zákonníka (vrátenie daru) a táto neschopnosť rôzne nároky, vyžadujúce rozdielne dokazovanie od seba rozlíšiť, mala závažný dosah na celkový priebeh a dĺžku tohto konania, v neposlednom rade aj na jeho trovy; počnúc dokazovaním skutočností, ktoré sa dokazovať vôbec nemali až po rozhodnutie smerujúce k vydaniu nevykonateľného rozsudku.

A toto sa dialo napriek tomu, že súd dodržal postup podľa ust. § 114 ods.2 O. s. p., a v rámci prípravy pojednávania sťažovateľke doručil dňa 24.1.2012 žalobu na vyjadrenie, ktorá obratom reagovala (27.1.2012) v písomnom vyjadrení a už pri prvom úkone urobila všetko potrebné, aby sa vec rozhodla na prvom pojednávaní, bez zbytočných trov konania...

Dňa 20. 6. 2013 Okresný súd Prievidza vyniesol nevykonateľný rozsudok č. k. 9C/154/2011-147, ktorým odporkyňu zaviazal vydať spoluvlastnícky podiel 1/2 na nehnuteľnostiach zapísaných v [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ]. Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 17Co/396/2013-195 zo dňa 26. 4. 2014 na odvolanie sťažovateľky napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, a to za situácie, keď súdu I. stupňa nenariadil vykonať žiadne doplňujúce ani iné dôkazy. Vytýkal mu iba nesprávne právne posúdenie veci (vec posúdil v súlade s argumentáciou žalovanej, uvedenej pri prvom úkone - vyjadrenie k žalobe). Odvolací súd mal postupovať podľa § 220 O. s. p. a rozsudok zmeniť, pretože mal dostatok dôkazov, aby vo veci sám rozhodol, na čo poukázal súd I. stupňa na pojednávaní dňa 4. 9. 2014.

Avšak ani po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom postup súdu I. stupňa nebol v súlade s O. s. p...“

4. Sťažovateľka okrem toho, že poukázala na iné konania, ktoré prebiehajú na okresnom súde a podľa jej názoru s vecou súvisia, zdôraznila a ďalej uviedla: „Podľa všeobecných princípov trojdelenia štátnej moci v právnom štáte by mala súdna moc fungovať nielen na báze zákonnosti, ale musí byť podopretá princípom primeranej rýchlosti.

V našom prípade však v doterajšom a ešte neskončenom procese je potlačený princíp primeranej dĺžky trvania nad únosnú mieru. Predsa, ak by bola právna problematika aj akokoľvek náročná, je úlohou súdnej moci, ktorá má k dispozícii všetky mocenské oprávnenia, aby prejednávajúcu vec včas a riadne vybavila a bez ohľadu na rôzne interné smernice či administratívne vzťahy, ktoré nesmerujú voči občanom - účastníkom štátom regulovaného konania.“

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „*Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje porušenie základného ústavného práva sťažovateľky [redacted], [redacted], bytom [redacted] upraveného v čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy vzniknutého z dôvodu zbytočných prietahov a porušenia práva na súdnu ochranu v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 9C/154/2011 a na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 17Co/113/2015 a 17Co/119/2015.*

Zaväzuje odporcu 2/, aby vo veci sp. zn. 17Co/113/2015 a 17Co/119/2015 konal a rozhodol a zaplatil sťažovateľke primerané peňažné zadostučinenie vo výške 5.000,- € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Zaväzuje odporcu 1/, aby zaplatil sťažovateľke primerané peňažné zadostučinenie vo výške 5.000,- € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Zaväzuje odporcov 1/ a 2/, aby v rovnakej lehote zaplatili spoločne a nerozdielne i náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 363,79 eur k rukám právneho zástupcu.“

II.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

12. Pokiaľ ide o sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo podľa jej názoru dôjsť postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach, ústavný súd konštatuje, že skutkovým stavom, z ktorého sťažovateľka odvodzuje porušenie označeného práva, je celková nečinnosť okresného súdu a krajského súdu a neefektívnosť ich postupu v napadnutých konaniach.

13. Ústavný súd poukazuje na to, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

14. Ústavný súd zo sťažnosti a na okresnom súde zistil, že okresný súd v merite veci rozhodol rozsudkom 4. septembra 2014, proti ktorému sa odvolali navrhovatelia aj sťažovateľka vo výroku o trovách, pričom sťažovateľka spolu s odvolaním podala aj návrh na opravu výroku a odôvodnenia rozsudku v časti trovy konania. Ústavný súd na okresnom súde ďalej zistil, že krajský súd sa neodmietol zaoberať odvolaniami ani návrhom sťažovateľky na opravu výroku a odôvodnenia rozsudku okresného súdu v časti trov konania a vo veci rozhodol uznesením sp. zn. 17 Co 119/2015 zo 17. februára 2016 tak, že potvrdil správnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 9 C 154/2011 zo 4. septembra 2014 a uznesením sp. zn. 17 Co 113/2015 zo 17. februára 2016 rozhodol aj o trovách odvolacieho konania. Obidve uznesenia krajského súdu nadobudli právoplatnosť 7. apríla 2016.

15. Vzhľadom na uvedené nebolo možné v danom prípade relevantne uvažovať ani o *denegatio iustitiae*, pričom ústavný súd v danej súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ibaže by namietané porušenie tohto základného práva dosahovalo takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07), k čomu však v danom prípade nedošlo.

16. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

17. Pokiaľ ide o sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, ktorej súčasťou je aj právny názor, že ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom a krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označených práv postupom označených súdov, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. I. ÚS 16/04)].

18. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

19. Ústavný súd už v bode 14 tohto uznesenia poukázal na to, že napadnuté konania okresného súdu a krajského súdu boli po podaní odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 9 C 154/2011 zo 4. septembra 2014 skončené uzneseniami krajského súdu zo 17. februára sp. zn. 17 Co 119/2015 (meritum veci) a sp. zn. 17 Co 113/2015 (trovy konania), pričom obe uznesenia krajského súdu nadobudli právoplatnosť 7. apríla 2016.

20. Keďže sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 18. marca 2016, teda v čase, keď okresný súd aj krajský súd vo veci už rozhodli, a keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti boli napadnuté konania 7. apríla 2016 právoplatne skončené, bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky v nej uvedenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2017